Forklarer uforklart matoverfølsomhet?

Personer med uforklart, selvrapportert matoverfølsomhet kan ha en forstyrrelse i tarmfloraen som kan forklare plagene deres.

Personer som lider av matoverfølsomhet, men der undersøkelser ikke gir noen tegn på dette, får ofte diagnosen uforklart, selvrapportert matoverfølsomhet eller irritabel tarm-syndrom. Plagene de har er oppblåsthet, ubehag i magen og avføringsforstyrrelser. Jørgen Valeur har undersøkt mulige biologiske mekanismer for disse mageplagene, med vekt på tykktarmens funksjon.

Jørgen Valeur.
Foto Anne Sidsel
Herdlevær, Universi-
tetet i Bergen

– Vi undersøkte om vi kunne gjen-skepe symptomene til disse pasientene ved å gi dem tungt fordøyelige karbo-hydrater: fruktose, sorbitol og laktu-lose. Det kunne vi faktisk gjøre. Pasientene med irri-tabel tarm fikk mer symptomer enn kon-trollgruppen. Men produksjonen av

tarmgass var overraskende nok like stor i begge grupper, sier Valeur.

Pasientene med irritabel tarm hadde en annen fordeling av kortkjedede fettsyrer i avføringen enn de friske kontrollpersone- nene, noe som kan tyde på at tarmfloraen deres ikke fungerer normalt.

– Mange med uforklart, selvrapportert matoverfølsomhet føler at de ikke blir tatt på alvor. Denne kunnskapen kan gi dem en for- klaring og vi kan berolige dem med at det ikke er noe farlig. De kan også få konkrete råd, f.eks. om å være tilbakeholdne med fiber. Fukt, grønt og grovt brød er ikke nødven- digvis bra for alle, og pasienter med irritabel tarm bør ikke spise som en hest, sier Valeur.

Han disputerte ved Universitetet i Bergen 8.10. 2010 for ph.d.-graden med avhandlin- gen *Unexplained, self-reported food hyper- sensitivity. Explorative studies on mechan- isms of abdominal symptom generation*.

Eline Feiring
eline.feiring@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Doktoravhandlinger

Se oversikt på side 2322

Tips oss om spennende doktoravhandlinger.

www.tidsskriftet.no/doktoravhandlinger

Ordforklaringer

Tykktarmens funksjon: Tykktarmen og dens bakterieflora spiller en avgjørende rolle i nedbrytningen av tungt fordøyelige næringsstoffer, spesielt karbohydrater. Ved mikrobiell fermentering (gjæring) av karbohydrater i tykktarmen dannes både gasser og kortkjedede fettsyrer. Tykk- tarmen har altså flere funksjoner enn å redusere vanninnholdet i avføringen (1).

Litteratur

1. Valeur J, Berstad A. Hvorfor har vi tykktarm? Tidsskr Nor Legeforen 2008; 128: 1299–300.

Kreftstamceller var ikke svaret?

Glioblastomer inneholder ulike typer kreftceller som kan gi svulstdanning. Derfor er behandling rettet mot kreftstamcellene ikke nok til å hindre kreftutvikling.

Glioblastoma multiforme (GBM) er svært aggressive hjernesvulster med høy døde- lighet. Intensiv behandling med kirurgi, stråle- og kjemoterapi kan ikke kurere syk- dommen. Påvisning av kreftstamceller i glioblastoma multiforme har gitt håp om behandling som kan hindre videre vekst av svulsten. Lars Prestegardens avhandling *Intratumoral heterogeneity and tumor initi- ating cells in glioblastoma multiforme* reiser tvil om betydningen av kreftstam- celler i glioblastoma multiforme.

– Vi etablerte aggressive, svært infilte- rende glioblastoma multiforme med stamcel- leliknende egenskaper i en rottemodell. Svuls- tene viste først ingen tegn til egen kardanning. Etter en lang serie implanteringer av kreft- celler i nye rotter utviklet svulstene seg gradvis fra å være karuavhengige svulster med høyt uttrykk av gener som fremmer

infiltrasjon, til å bli karavhengige svulster med lav grad av infiltrasjon, sier Prestegarden.

Han har studert de ulike kreftcellenes egen- skaper og evne til å danne nye glioblastoma multiforme-svulster i rottemodellen. Han viser at ulike glioblastoma multiforme-kreftceller har ulike egenskaper, men cellene kan likevel danne nye svulster med omtrent samme effek- tivitet som de antatte kreftstamcellene.

– Resultatene våre får betydning for terapi. Nye behandlinger må rettes mot de fleste cel- lene i glioblastoma multiforme, ikke bare kreftstamcellene, og må hemme både kar- danning og evnen til infiltrasjon, sier han.

Prestegarden disputerte for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen 10.9. 2010.

Anne Forus
anneforu@online.no
Tidsskriftet

Lars Prestegarden.
Foto privat

Ordforklaringer

Kreftstamceller: De kreftcellene i svulsten som antas å være ansvarlig for vekst, utvikling og tilbakefall av kreftsvulsten. Kreftstamceller utgjør en liten del av en svulst og har egenskaper som kan likne på det aktuelle vevets naturlige stamceller.